

**Република Србија
ДИРЕКЦИЈА ЗА ЖЕЛЕЗНИЦЕ**

**ИЗВЕШТАЈ
О РЕГУЛИСАЊУ ТРЖИШТА ЖЕЛЕЗНИЧКИХ УСЛУГА
ЗА 2018. ГОДИНУ**

Јун 2019.

Садржај:

1.	Увод.....	3
2.	Правни оквир.....	4
3.	Регулисање тржишта железничких услуга у 2018. години	7
3.1.	Пристап тржишту	7
3.2.	Постапање по приговорима подносилаца захтева за доделу траса.....	13
3.3.	Друге активности Дирекције за железнице као регулаторног тела.....	14
4.	Права путника	15
5.	Међународна сарадња	17
6.	Закључак.....	18

1. Увод

Овај извештај је шести по реду годишњи Извештај Дирекције за железнице о регулисању тржишта железничких услуга који Дирекција за железнице (у даљем тексту: Дирекција) подноси Влади. Обавеза Дирекције да припреми годишњи извештај о обављању послова у области регулисања тржишта железничких услуга у претходној години и достави га Влади најкасније до краја јуна текуће године, прописана је чл. 121. став 15. Закона о железници („Службени гласник РС“, бр. 41/18).

У извештајном периоду до 7. јуна 2018. године на снази је био раније важећи Закон о железници („Службени гласник РС“, бр. 45/2013 и 91/15), којим је делокруг Дирекције за железнице био одређен тако да се јасно разликују надлежности регулаторног тела, националног тела за безбедност и тела надлежног за лицензирање железничких превозника, чије је успостављање обавезно према железничким прописима Европске уније. Надлежности Дирекције биле су утврђене раније важећим Законом о железници, Законом о безбедности и интероперабилности железнице („Службени гласник РС“, бр. 104/13, 66/15-др. закон и 92/15) и Законом о жичарама за транспорт лица („Службени гласник РС“, бр. 38/2015).

Почев од 8. јуна 2018. године делокруг Дирекције одређен је новим Законом о железници („Службени гласник РС“, бр. 41/2018) којим је њена надлежност проширена и много прецизније уређена, сагласно релевантним прописима ЕУ. Доношење овог закона омогућило је наставак процеса даље хармонизације националних прописа у области железничког саобраћаја са релевантним прописима ЕУ и успостављања конкуренције на железничком транспортном тржишту, а у циљу побољшања ефикасности железничког система у Србији и повећања тржишног удела железнице у односу на друге видове саобраћаја, стварањем услова за подизање нивоа квалитета услуга превоза путника и робе железницом и већи степен искоришћености железничке инфраструктуре.

Новим Законом о железници („Службени гласник РС“, бр. 41/18) је прецизније регулисано управљање железничком инфраструктуром, приступ железничкој инфраструктури, правила наплате накнаде за коришћење инфраструктуре, уређују се услуге у вези са железничким превозом (rail-related services) и приступ услужним објектима (service facilities), детаљније је уређена и проширена надлежност Дирекције за железнице, као регулаторног тела, регулишу се права путника и уносе друге новине у области регулисања овог Закона, као системског закона за железнички сектор.

Новим Законом о железници даље је настављено усклађивање са Директивом 2012/34/ЕУ о успостављању јединственог Европског железничког простора (Прерађен текст), а затим, доношењем подзаконских аката, и са њеним имплементационим актима:

- Имплементациона Уредба (ЕУ) број 2015/10 о критеријумима за апликанте за капацитете железничке инфраструктуре и која мења Уредбе о спровођењу (ЕУ) број 870/2014,
- Имплементациона Уредба (ЕУ) број 2015/171 о одређеним аспектима у поступку лицензирања железничких предузећа,

- Имплементациона Уредба (ЕУ) број 2015/909 о приступима за израчунавање трошкова који су директно настали као резултат обављања саобраћаја,
- Имплементациона Уредба (ЕУ) број 2016/545 о процедурама и критеријумима који се односе на оквирне споразуме за доделу капацитета железничке инфраструктуре.

Такође, од изузетног значаја за отварање и функционисање железничког тржишта у Србији и региону је закључивање Уговора о оснивању Транспортне заједнице између Европске уније и страна потписница из Југоисточне Европе (Република Албанија, Босна и Херцеговина, Бивша Југословенска Република Македонија, Косово*, Црна Гора, Република Србија). Овај уговор потписан је у Трсту, 12. јула 2017. године, а Закон о потврђивању Уговора о оснивању Транспортне заједнице објављен је у "Службеном гласнику РС - Међународни уговори", бр. 11/2017 од 24.11.2017. године. Савет министара Транспортне заједнице донео је 6. децембра 2017. године одлуку да седиште Сталног секретаријата Транспортне заједнице буде у Београду.

Савет министара Транспортне заједнице је на састанку одржаном 10. децембра 2018. године, између осталог, закључио да његов приоритет остаје пуна имплементација Уговора о оснивању Транспортне заједнице, а посебно успостављање Сталног секретаријата Транспортне заједнице, те да је потребно што је пре могуће поставити директора.

Транспортна заједница ће бити основ за прогресивну интеграцију транспортног тржишта, укључујући и железничко транспортно тржиште, Уговорних страна на основу релевантних правних тековина Европске уније, што ће омогућити дубљу интеграцију Региона Југоисточне Европе у транспортно тржиште ЕУ, успостављање заједничких стандарда, ефикаснију експлоатацију железничке мреже и побољшање квалитета услуга које се нуде грађанима и привреди.

2. Правни оквир

Дирекција обавља стручне послове у области регулисања тржишта железничких услуга, лиценцирања железничких превозника, права путника, и послове у области регулисања безбедности и интероперабилности железничког саобраћаја, као и друге послове предвиђене Законом о железници („Службени гласник РС”, бр. 41/2018), Законом о безбедности у железничком саобраћају (“Службени гласник РС”, бр. 41/18), Законом о интероперабилности железничког система (“Службени гласник РС”, бр. 41/18), Законом о истраживању несрећа у ваздушном, железничком и водном саобраћају („Сл. гласник РС” бр. 66/15 и 83/2018) и Законом о жичарама за транспорт лица („Службени гласник РС“, бр. 38/2015, 113/2017 и 31/2019). Наведеним пакетом системских закона из области железничког саобраћаја, значајно је повећан и измењен обим послова, надлежности и ингеренције Дирекције, уз истовремено смањење броја извршилаца.

Чланом 120. Закона о железници прописано је да Дирекција обавља послове:

- 1) у области регулисања тржишта железничких услуга;
- 2) у области лиценцирања железничких превозника;
- 3) у области права путника;

- 4) у области безбедности у железничком саобраћају и интероперабилности железничког система;
- 5) у области жичара;
- 6) остваривања међународне сарадње у оквиру своје надлежности;
- 7) обавља и друге послове у складу са овим законом и законима којима се уређују области безбедности у железничком саобраћају, интероперабилности железничког система и жичара за превоз лица.

Чланом 121. Закона о железници („Службени гласник РС”, бр. 41/2018) предвиђено је да Дирекција, у области регулисања тржишта железничких услуга, обавља следеће послове:

- одлучује по Захтевима које могу поднети подносиоци захтева за доделу капацитета инфраструктуре, односно подносиоци захтева за приступ и пружање услуга у услужном објекту, који сматрају да су неправедно третирани, дискриминисани или на било који други начин оштећени, а нарочито против одлука које је донео управљач инфраструктуре или, тамо где је одговарајуће, железнички превозник или оператор услужног објекта, а који се тичу:

- 1) Изјаве о мрежи у нацрту и крајњем облику;
- 2) критеријума које оне садрже;
- 3) поступка доделе и резултата тог поступка;
- 4) система обрачуна и наплате цена;
- 5) висине и/или структуре цена приступа које је у обавези, или може бити у обавези да плати;
- 6) информације о услужном објекту;
- 7) примене одредаба члана 13. овог закона, а посебно приступа и наплате услуга.

- не доводећи у питање овлашћења тела надлежног за заштиту конкуренције, Дирекција је овлашћена да прати стање конкуренције на тржишту железничких услуга а нарочито, контролише поступања управљача инфраструктуре, железничког превозника и оператора услужног објекта у смислу става 1. овог члана на сопствену иницијативу и са циљем спречавања дискриминације према подносиоцима захтева за доделу капацитета инфраструктуре. Дирекција нарочито, проверава да ли Изјава о мрежи садржи дискриминаторне одредбе или ствара дискрециона овлашћења управљача инфраструктуре којима би се могли дискриминисати подносиоци захтева;

- стара се о томе да цене које утврди управљач инфраструктуре буду у складу са овим законом и да су недискриминаторске. Преговори између подносиоца захтева и управљача инфраструктуре у погледу висине цена приступа се дозвољавају само ако се воде под надзором Дирекције. Дирекција интервенише ако оцени да се преговори не одвијају сагласно одредбама овог закона;

- може давати необавезујућа мишљења о нацртима планова пословања, уговора између надлежних органа и управљача инфраструктуре о условима и начину финансирања управљања железничком инфраструктуром из члана 21. овог закона и плановима за побољшање капацитета из члана 42. овог закона, како би указала посебно да ли су ови акти усклађени са ситуацијом на тржиштима железничких услуга.

- редовно, а у сваком случају најмање на сваке две године, консултује представнике корисника услуга железничког превоза робе и путника, како би се узели у обзир њихови ставови о железничком тржишту;

- разматра све притужбе у смислу овог члана и, по потреби, захтева релевантне информације и покреће консултације са свим релевантним странама, у року од 30 дана од

пријема притужбе. Дирекција одлучује о свим притужбама, предузима мере за исправку стања и обавештава релевантне стране о решењу донетом у року од највише шест недеља од пријема свих релевантних информација. Не доводећи у питање право тела за заштиту конкуренције, Дирекција, по потреби, одлучује на сопствену иницијативу о одговарајућим мерама за исправку дискриминације подносилаца захтева за доделу капацитета инфраструктуре, поремећаја тржишта и свих осталих нежељених дешавања на овим тржиштима, нарочито у смислу става 1. овог члана.

- спроводи ревизије или покреће екстерну ревизију над управљачем инфраструктуре, операторима услужних објеката и, по потреби, железничким превозницима, како би се утврдила усклађеност са одредбама за раздвајање рачуна утврђеним чланом 3. Закона о железници. У том смислу, Дирекција има право да захтева све релевантне информације. Нарочито, Дирекција је овлашћена да захтева од управљача инфраструктуре, оператора услужних објеката и свих привредних друштава или других субјеката који врше или интегришу различите врсте железничког транспорта или управљања инфраструктуром у складу са чл. 3. и 13. овог закона да доставе одговарајуће рачуноводствене информације;

- сарађује са телом надлежним за заштиту конкуренције, даје стручна мишљења и обавља друге послове утврђене овим законом.

Дирекција припрема годишњи извештај о обављању послова у области регулисања тржишта железничких услуга у претходној години и доставља га Влади најкасније до краја јуна текуће године. Извештај се објављује на интернет страници Дирекције.

Чланом 122. Закона о железници прописано је да Дирекција спроводи поступак лиценцирања железничких превозника из чл. 81–84. тог закона.

Чланом 123. Закона о железници прописано је да Дирекција прима и разматра притужбе путника који сматрају да им је ускраћено право утврђено овим законом и даје мишљења и препоруке у конкретним случајевима, као и да у поступку по притужби или по службеној дужности, може решењем утврдити мере за отклањање утврђене повреде у складу са овим законом и рок за спровођење утврђених мера.

Законом о жичарама за транспорт лица („Службени гласник РС“, бр. 38/2015, 113/2017 и 31/2019), који је ступио на снагу, 7. маја 2015. године, Дирекцији је проширен делокруг послова и утврђене су нове надлежности као што су:

- Давање одобрења за рад жичаре за период од годину дана;

- Давање одобрења за рад специфичне вучне инсталације за период од годину дана;

- Вођење евиденције жичара, специфичних вучних инсталација и свих субјеката одређених тим законом који утичу на безбедност рада жичара (техничке и технолошке карактеристике жичара, превоз, контрола и ванредни догађаји на жичарама, одобрењима за рад жичара, власнику жичаре, управљачу жичаре, правним и физичким лицима која изводе стручни преглед, технички одговорном лицу жичаре и његовом заменику, грађевинској и употребној дозволи, годишњем стручно-техничком прегледу).

- Вођење евиденције овлашћења издатих од стране надлежног државног органа, као и прописивање начина вођења, садржине и обрасца евиденције овлашћења.

3. Регулисање тржишта железничких услуга у 2018. години

3.1. Приступ тржишту

Национално железничко тржиште је либерализовано за железничке превознике основане у Србији. Уговором о основању Транспортне заједнице предвиђено је даље фазно отварање тржишта, најпре за железничке превознике из региона, односно државе Југоисточне Европе, и у следећој фази и за железничке превознике основане у државама чланицама ЕУ.

У Србији има 20 лиценцираних превозника, од којих 11 има важећи сертификат о безбедности, део А и део Б, а железничку инфраструктуру користи 7 железничких превозника. Поред „Србија Карга“ а.д. и „Србија воза“ а.д. железничку инфраструктуру је у 2018. години користило још 5 железничких превозника. У току 2018. године Дирекција је издала 5 нових лиценци за превоз у железничком саобраћају.

Списак лиценцираних превозника у железничком саобраћају:

Р. бр.	Назив исправе	Носилац исправе	Датум издавања	Рок важења	Број исправе
1.	Лиценца за превоз путника у железничком саобраћају	Акционарско друштво за <i>železnički prevoz putnika Srbija voz Beograd</i>	15.01.2016.	на неодређено време	340-662/4-2015
2.	Лиценца за превоз робе у железничком саобраћају	Акционарско друштво за <i>železnički prevoz robe Srbija Kargo Beograd</i>	10.12.2015.	на неодређено време	340-533/5-2015
3.	Лиценца за превоз робе у железничком саобраћају	SI – Cargo Logistics d.o.o. Beograd	15.10.2015.	на неодређено време	340-429/5 - 2015
4.	Лиценца за превоз у железничком саобраћају за сопствене потребе	Privredno društvo за <i>građenje, remont i održavanje pruga ZGOP a.d. Novi Sad</i>	05.06.2015.	на неодређено време	340-296/3-2015
5.	Лиценца за превоз робе у железничком саобраћају	„STANDARD LOGISTIC“ d.o.o.	18.03.2014.	на неодређено време	340-136/3-2014
6.	Лиценца за превоз у железничком саобраћају за сопствене потребе	DOO ZA <i>PROIZVODNJU, PROMET I USLUGE ELIXIR GROUP ŠABAC</i>	06.11.2015.	на неодређено време	340-541/3-2015

Р. бр.	Назив исправе	Носилац исправе	Датум издавања	Рок важења	Број исправе
7.	Лиценца за превоз робе у железничком саобраћају	„KOMBINOVANI PREVOZ“	03.10.2017.	на неодређено време	340-814-2/2017
8.	Лиценца за превоз робе у железничком саобраћају	A.B. Prevoz d.o.o. Beograd	25.08.2016.	на неодређено време	340-443/2/2016
9.	Лиценца за превоз робе у железничком саобраћају	TRANS CARGO LOGISTIC d.o.o.	10.02.2017.	на неодређено време	340-263/2017
10.	Лиценца за превоз робе у железничком саобраћају	„Rail Transport Logistic“ d.o.o. Novi Beograd	28.07.2016.	на неодређено време	340-413/2016
11.	Лиценца за превоз робе у железничком саобраћају	EURORAIL LOGISTIC d.o.o. Smederevo	31.08.2017.	на неодређено време	340-803/2017
12.	Лиценца за превоз робе у железничком саобраћају	DESPOTIJA doo Beograd	28.07.2017.	на неодређено време	340-597-4/2017
13.	Лиценца за превоз робе у железничком саобраћају	Panon Rail Doo Subotica	26.09.2017.	на неодређено време	340-804-4/2017
14.	Лиценца за превоз робе у железничком саобраћају	NCL NEO CARGO LOGISTIC DOO	23.01.2018.	на неодређено време	340-109/2018
15.	Лиценца за превоз у железничком саобраћају за сопствене потребе	„НИС А.Д. НОВИ САД“	02.02.2018.	на неодређено време	340-61-3/2018
16.	Лиценца за превоз робе у железничком саобраћају	„OBL LOGISTIC DOO BEOGRAD – Novi Beograd“	19.02.2018.	на неодређено време	340-188/2018
17.	Лиценца за превоз робе у железничком саобраћају	LOKOTRANS DOO SUBOTICA	23.08.2018.	на неодређено време	340-971-5/2018

Р. бр.	Назив исправе	Носилац исправе	Датум издавања	Рок важења	Број исправе
18.	Лиценца за превоз у железничком саобраћају за сопствене потребе	„ELEKTROPRIVREDA SRBIJE JP BEOGRAD-OGRANAK TENT“	29.08.2018.	на неодређено време	340-1301-2/2018
19.	Лиценца за превоз робе у железничком саобраћају	„TRANSAGENT OPERATOR DOO BEOGRAD“	10.01.2019.	на неодређено време	340-3-2/2019
20.	Лиценца за превоз у железничком саобраћају за сопствене потребе	„ATM BG DOO NOVI BEOGRAD“	14.01.2019.	на неодређено време	340-43-2/2019

Списак лиценцираних превозника који имају важећи сертификат о безбедности, део А и део Б:

Р. бр.	Носилац исправе	Укључује превоз опасног терета	Рок важења	EIN део А	EIN део Б
1.	Србија Карго а.д.	Да	13.10.2021.	RS1120160001	RS1220160001
2.	Србија Воз а.д.	-	26.10.2021.	RS1120160002	RS1220160002
3.	Комбиновани превоз Београд	Да	09.02.2022.	RS1120170001	RS1220170001
4.	Деспотија д.о.о.	-	29.05.2022. (А) 23.08.2022. (Б)	RS1120170002	RS1220170002
5.	ЗГОП а.д. Нови Сад	-	18.09.2022.	RS1120170003	RS1220170003
6.	Euro Rail Logistics Smederovo	Да	28.09.2022.	RS1120170005	RS1220170004
7.	Pannon Rail d.o.o. Subotica	Да	14.04.2023. (А) 03.06.2023. (Б)	RS1120180001	RS1220180002
8.	NCL Neo Cargo Logistic Beograd	Да	23.05.2023.	RS1120180002	RS1220180001

Р. бр.	Носилац исправе	Укључује превоз опасног терета	Рок важења	EIN део А	EIN део Б
9.	ЈП "Електропривреда Србије", Београд, Огранак "ТЕНТ", Железнички транспорт	-	20.08.2023.	RS1120180003	RS1220180003
10.	АТМ БГ ДОО БЕОГРАД - Нови Београд	-	15.01.2024.	RS1120190001	RS1220190001
11.	Локотранс д.о.о. Суботица	Да	13.02.2024.	RS1120190002	RS1220190002

Јавном железничком инфраструктуром у Републици Србији управља Акционарско друштво „Инфраструктура Железнице Србије”. Мрежу пруга јавне железничке инфраструктуре чини 3735,5 km пруга, од којих су 3441,1 km једноколосечне а 294,4 km двоколосечне. Дужина станичних колосека је 1 452,0 km, тако да је укупна дужина колосека по којима се одвија железнички саобраћај 5536,2 km. Електрифицирано је 1278,4 km колосека отворене пруге са главним пролазним колосецима (984,0 km једноколосечних и 294,4 km двоколосечних пруга).

У току 2018. године јавну железничку инфраструктуру користили су следећи железнички превозници:

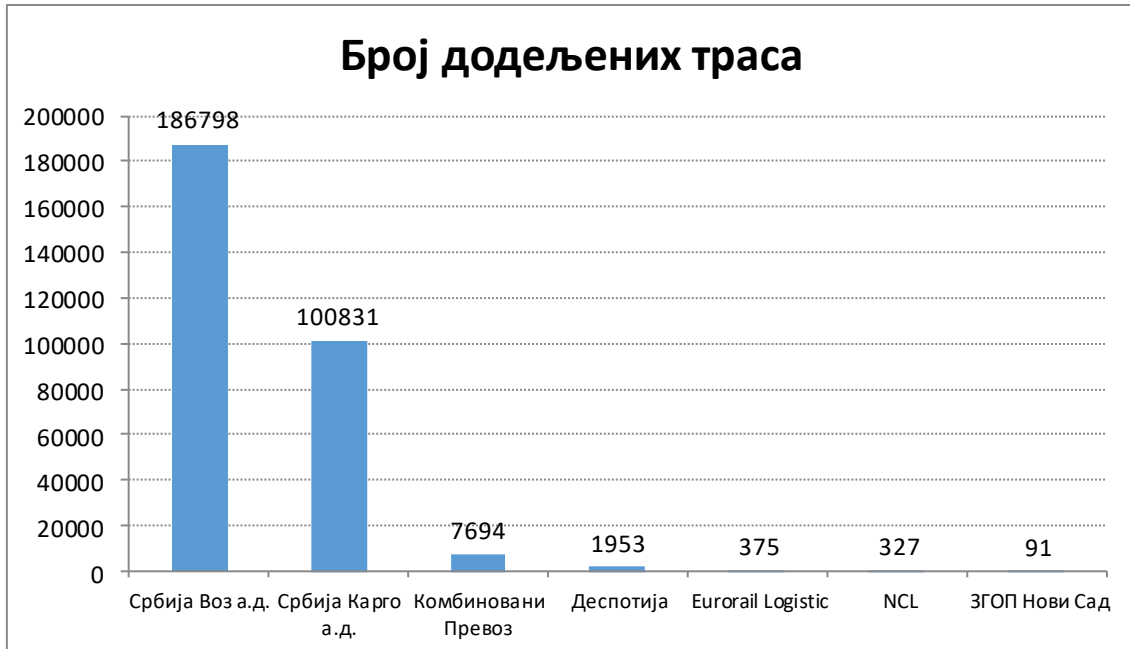
- 1) „Србија Воз“ а.д.
- 2) „Србија Карго“ а.д.
- 3) Комбиновани превоз
- 4) Деспотија
- 5) EURORAIL LOGISTIC
- 6) ЗГОП
- 7) NCL

Дирекција је у оквиру својих активности праћења железничког тржишта за 2018. годину управљачу инфраструктуре „Инфраструктури железнице Србије“ а.д. упутила *Упитник за праћење железничког тржишта – управљач инфраструктуре* (извештајни период: 1.1. 2018 – 31. 12. 2018), у смислу члана 121 Закона о железници („Службени гласник РС“, број 41/18). До тренутка састављања овог Извештаја, „Инфраструктура железнице Србије“ а.д. доставила је податке којима располаже везане за Део 5. Упитника – *Степен отворености тржишта*, који су наведени у следећој табели:

1. Број додељених и реализованих траса возова према железничким превозницима (1. 1. 2018 – 31. 12 2018)

Железнички превозник	Број додељених траса	Број реализованих траса
Србија Воз а.д.	186.798	139.350
Србија Карго а.д.	100.831	67.576
Комбиновани Превоз	7.694	3.209

Деспотија	1.953	1.065
Eurorail Logistic	375	33
NCL	327	195
ЗГОП Нови Сад а.д.	91	445
Укупно	298.069	211.837

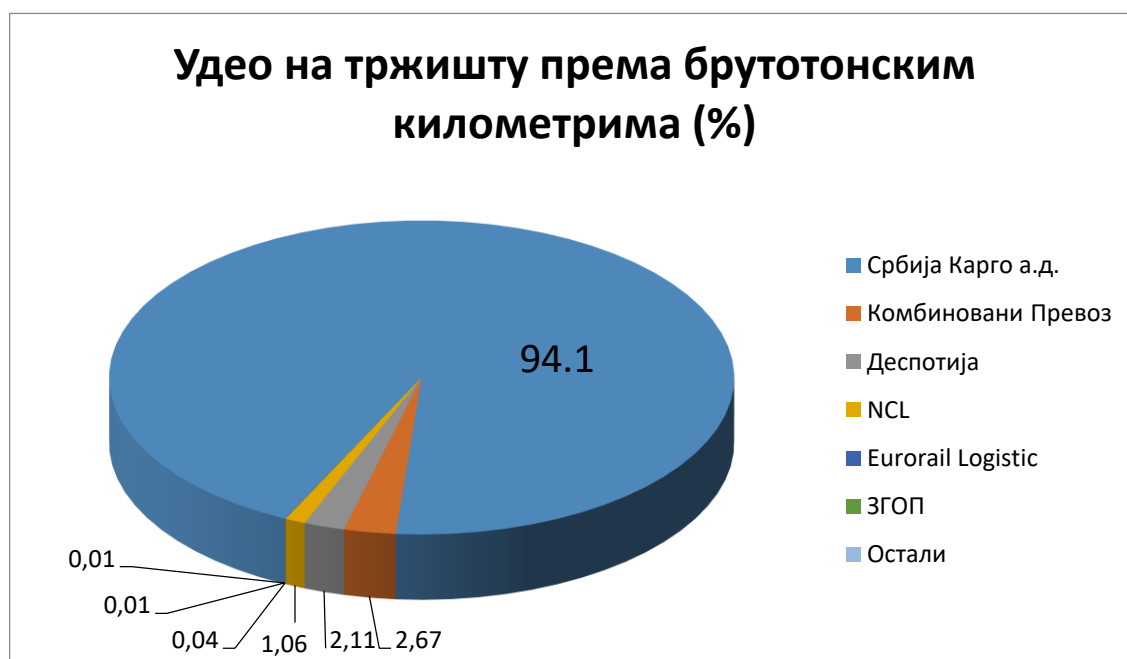
Према наводима Управљача инфраструктуре, Редом војње 2017/2018, као и Редом војње 2018/2019 планиран је велики број „факултативних“ возова. То су возови чији је ред

вожње утврђен и објављен у реду вожње, а у саобраћај се уводе по потреби. Напомиње се такође да су железничким превозницима Комбиновани превоз, Деспотија, EURORAIL LOGISTIC, ЗГОП и NCL кроз материјал реда вожње искључиво додељени инфраструктурни капацитети за „факултативне“ возове. Приликом потврђивања додељеног броја траса за ове возове, пошло се од становишта да је истим додељена једна траса на недељном нивоу. Из наведених разлога, код превозника ЗГОП и NCL је број реализованих траса већи од броја додељених, што указује на чињеницу да су факултативни возови саобраћали више од једног пута недељно.

2. Процентуално учешће превозника у односу на остварене брутотонске километре (1. 1. 2018 – 31. 12. 2018).

С обзиром на то да „Инфраструктура железнице Србије“ а.д. не располаже подацима о нето количинама робе које су превезене на мрежи, у наредној табели приказани су подаци о процентуалном учешћу железничких превозника у односу на остварене брутотонске километре.

Железнички превозник	Учешће у оствареним брутотонским километрима (%)
Србија Карго а.д.	94.1
Комбиновани Превоз	2.67
Деспотија	2.11
NCL	1.06
Eurorail Logistic	0.04
ЗГОП Нови Сад	0.01
Остали	0.01
Укупно:	100.00

Према подацима Републичког завода за статистику, објављеним на интернет страници <http://www.stat.gov.rs> у Месечном статистичком билтену 01/2019, код превоза робе у 2018. години забележено је повећање количине превезене робе у свим саобраћајним гранама у поређењу са претходном годином. Највећи раст је остварен у друмском саобраћају за 29,0%, и у железничком за 9%. Подаци о превозу робе по гранама саобраћаја приказани су у следећој табели, која је објављена у истом месечном статистичком билтену:

11.8. Превоз робе по гранама саобраћаја
Freight transport by modes of transport

	Превезена роба, хиљ. т / Goods transported, thous. t							Тонски километри, мил. / Tonne kilometers, mill.								
	укупно Total	копнени саобраћај Land transport					саобр. унутр. пут. Inland water- way transport	вазду- шни Air trans- port	укупно Total	копнени саобраћај Land transport					саобр. унутр. пут. Inland water- way transport	вазду- шни Air trans- port
		свега All	желе- знички Railway transport	друм- ски Road transport	цево- водни Pipeline transport	желе- знички Rail- way trans- port				друм- ски Road trans- port	цево- водни Pipe- line trans- port					
2016																
4. квартал / 4 th quarter	8056	7554	3252	2657	1645	500	1,69	2489	2248	831	1096	321	236	5,14		
2017																
1. квартал / 1 st quarter	6909	6751	3046	2118	1587	156	1,55*	2323	2216	809	1084	323	103	4,45		
2. квартал / 2 nd quarter	7597	7115	3076	2659	1380	480	1,62	2559	2341	830	1305	206	213	5,21		
3. квартал / 3 rd quarter	7710	7305	3091	2809	1405	403	1,71	2543	2331	808	1323	200	206	5,66		
4. квартал / 4 th quarter	7795	7384	3139	2534	1711	409	1,68	2639	2431	842	1269	320	203	5,38		
2018																
1. квартал / 1 st quarter	7557	7274	3126	2551	1597	281	1,54	2789*	2650*	861*	1467	322	134	4,67		
2. квартал / 2 nd quarter	8410*	7952	3285	3274	1393	456*	1,70	2931*	2743	971	1569	203	183*	4,98		
3. квартал / 3 rd quarter	9136	8717	3485	3701	1528	417	1,89	3090	2965	1033	1718	214	119	5,84		
4. квартал / 4 th quarter	9288	8880	3574	3530	1776	406	1,56	3271	3122	1115	1689	318	144	4,68		
1-4. квартал / 1 st -4 th quarter 2018	114,6	114,9	109,0	129,0	103,5	107,7	100,8	120,0	123,2	121,0	129,4	100,8	80,0	97,2		
1-4. квартал / 1 st -4 th quarter 2017																

3.2. Поступање по приговорима подносилаца захтева за доделу траса

Железнички превозник Комбиновани превоз д.о.о. поднео је Дирекцији 03.09.2018. године захтев за покретање поступка, са допуном од 20.09.2018. године, због, како наводи, одбијања захтева за доделу трасе од стране управљача инфраструктуре „Инфраструктура железнице Србије“ а.д. услед недоречености у важећим прописима.

Дирекција је затражила изјашњење управљача инфраструктуре на наводе из захтева железничког превозника, а имајући у виду да се у конкретном случају ради о различитом тумачењу сталних одредби реда вожње које се односе на састав воза у који је уврштено више локомотива, Дирекција је, између осталог, указала на то да је чланом 34. Закона о железници ("Сл. гласник РС", бр. 41/18) прописано да ред вожње утврђује управљач инфраструктуре једном за календарску годину, те да и сталне одредбе реда вожње морају бити јасне и редовно ажуриране, посебно имајући у виду да утичу ограничавајуће на поступак доделе траса.

Изјашњавајући се на наводе железничког превозника, Управљач инфраструктуре је обавестио Дирекцију да је предметна траса воза додељена, након што је железнички превозник изменио састав воза. „Комбиновани превоз“ д.о.о. је потврдио ове наводе, те је повукао свој захтев, истакавши да и даље има потребу за уврштавањем више вучних возила у возове, те да је потребно да се отклоне нејасноће у релевантним правилима управљача инфраструктуре.

Дирекција је обуставила поступак због повлачења захтева, а дописом је указала управљачу инфраструктуре да је потребно да одредбе интерних аката управљача инфраструктуре који уређују предметну материју буду јасне свим потенцијалним корисницима траса, односно да не остављају простор за различита тумачења. Дирекција је посебно истакла потребу за прецизним одређивањем „вучног возила“ у контексту правила о саставу воза, конкретно када се ради о „радној локомотиви“, „радној локомотиви ван службе“ и „нерадној локомотиви“.

Управљач инфраструктуре је обавестио Дирекцију да је формирао комисију са задатком да изврши анализу, ажурирање и евентуалну ревизију прописа.

3.3. Друге активности Дирекције за железнице као регулаторног тела

У 2018. години Дирекција за железнице је у области регулисања тржишта пратила и анализирала железничко тржиште и у оквиру тога посебно континуирано утврђивала и пратила степен либерализације и отворености железничког тржишта и обављала друге послове из надлежности које обезбеђују конкурентно и недискриминаторско понашање.

Са аспекта еворпских интеграција, Дирекција је учествовала у низу активности усмерених на остваривање стратешког циља Републике Србије – приступање Европској унији. Представници Дирекције за железнице учествовали су у раду Преговарачке групе за транспорт – 14 и Преговарачке групе за трансевропске мреже – 21, у делу који се односи на железнички сектор. Дирекција је заједно са ресорним министарством учествовала у изради свих докумената из железничког транспорта која се односе на процес интеграције Републике Србије у ЕУ.

Дирекција је у извештајном периоду наставила интензивну сарадњу са националним институцијама задуженим за европске интеграције за област железничког транспорта, што укључује учешће у процесу ревизије Националног програма усвајања правних тековина Европске уније (НПАА), редовно ажурирање базе која прати НПАА, као и периодичну анализу прописа ЕУ у циљу прихватања надлежности за праћење тих прописа и одређивање лица задужених за њихово праћење.

Дирекција је учествовала на спровођењу закључка Владе у вези са припремом правних тековина ЕУ на српском језику и у оквиру тога стручни редактори из Дирекције вршили су стручну редактуру превода железничких прописа ЕУ достављених од стране Министарства за европске интеграције. Дирекција је учествовала у раду Радне групе за стручну редактуру превода правних тековина ЕУ и сарађивала са Министарством за европске интеграције приликом анализе стручне редактуре превода прописа ЕУ и свог делокруга.

У периоду од 12. до 13. јуна 2018. године у Бриселу је одржан Пододбор за транспорт, енергетику, заштиту животне средине, климатске промене и регионални развој између Европске комисије (ЕК), држава чланица и Републике Србије (РС), на којем су учествовали и представници Дирекције. На састанку је представљен напредак остварен у наведеним областима у периоду од одржавања претходног састанка.

Дирекција је учествовала у радним групама за израду Закона о железници, Закона о безбедности железничког саобраћаја и Закона о интероперабилности железничког система.

У оквиру надлежности из области жичара представници Дирекције за железнице обављали су следеће послове:

1. Учествовали су заједно са ресорним министарством у припреми и изради Закона о изменама и допунама Закона о жичарама за транспорт лица, као и подзаконских аката који се доносе на основу Закона о жичарама за транспорт лица.

2. Преставник Дирекције је учествовао у раду Преговарачке групе 1 – Слободно кретање роба као члан групе задужен за област жичара.

4. Права путника

Новим Законом о железници („Службени гласник РС", бр. 41/18) између осталог установљена је нова надлежност Дирекције да прима и разматра притужбе путника који сматрају да им је ускраћено право утврђено овим законом и даје мишљења и препоруке у конкретним случајевима.

У поступку по притужби путника или по службеној дужности, Дирекција може решењем утврдити мере за отклањање утврђене повреде у складу са Законом о железници и рок за спровођење утврђених мера.

Од ступања на снагу наведеног закона односно од 8. јуна 2018. године до 31. децембра 2018. године Дирекција је спровела поступак из своје надлежности по притужбама седморо путника.

Кратак преглед поступака:

1. Притужба путника због непримереног понашања запослене на шалтеру на железничкој станици:

Дирекција је упутила захтев за изјашњење на притужбу путника превознику „ Србија воз“ а.д. У писменом изјашњењу које је „ Србија воз“ а.д. доставио Дирекцији наведено је да су утврдили одговорност запослене и предузели мере, тако да је запослена пребачена на друге послове, а за текући месец зарада јој је умањена за 20%.

2. Притужба путника јер је као пензионер платио пуну цену карте и захтев за добијање информације имају ли пензионери одређени попуст приликом куповине карата:

Дирекција је дала препоруку превознику „Србија воз“ а.д. да на одговарајући начин достави тражене информације путнику и о томе обавести Дирекцију, будући да истих није било на интернет страници превозника. „ Србија воз“ а.д је поступио по препоруци Дирекције и доставио допис са обавештењем о могућности куповине легитимације СРБ ПЛУС која би омогућила пензионерима попуст од 30% при куповини возне карте у унутрашњем саобраћају. Превозник је такође доставио и доказ да је предметни допис поштом достављен и путнику.

3. Притужба путника на квалитет услуге у међународном возу на путовању из Хрватске за Београд, са наводима да је био смештен у „теретном вагону са бициклима“

По спроведеном поступку Дирекција је утврдила да се у конкретном случају радило о путничком вагону са одвојеним простором за смештање бицикала, а не о теретном вагону. Разлог за наведену ситуацију по изјашњењу превозника је то што је на територији Републике Хрватске један вагон искључен због техничке неисправности, па су путници пребачени у вагон са одвојеним простором за смештање бицикала, али у њему могу да бораве и путници, у складу са чланом 97. Закона о железници.

4. Притужба путника због кашњења воза преко сат времена и захтев да му се плати одштета у износу од 20% карте:

Дирекција је упутила захтев за изјашњење на притужбу путника превознику „Србија воз“. У писменом изјашњењу које је „Србија воз“ а.д. доставио Дирекцији наведено је да се у конкретном случају нису стекли услови да се путнику плати одштета у износу од 20% карте због кашњења воза дуже од сат времена у складу са Повељом за међународни путнички саобраћај, јер је електронским праћењем возова утврђено да је воз каснио мање од сат времена, о чему је Дирекцији достављен доказ.

5. Притужба путника на квалитет услуге превоза због неадекватног регулисања температуре клима уређаја у возовима:

Дирекција је упутила захтев за изјашњење на притужбу путника превознику „Србија воз“. У писменом изјашњењу који је превозник доставио Дирекцији наведено је да се у складу са спољашњим временским приликама врши подешавање температуре у возовима. А будући да путник у својој притужби није навео тачан датум и време путовања у конкретном случају није се могло утврдити чињенично стање. Дирекција је писмено обавестила путника да је његова притужба непотпуна и да потребно да је прецизира, уколико је заинтересован за предузимање мера у конкретном случају.

6. Притужба путника због кашњења воза на релацији Ниш-Прешево из полазне станице.

Дирекција је донела Решење којим је наложила превознику да у складу са чланом 93. Закона о железници предузме одговарајуће мере како би се успоставио саобраћај путничких возова који не одступа од реда вожње, чиме би се обезбедила тачност услуга у железничком путничком саобраћају. Поступајући по наведеном Решењу Дирекције превозник је предузео одговарајуће мере, па је од 1.10.2018. године укинута воз Београд-Солун-Београд (који је био сезонски) чије је кашњење узроковало кашњење возова на релацији Ниш-Прешево, те се том мером успоставила редовитост у поласку возова на релацији Ниш-Прешево.

7. Притужба путника због кашњења воза у поласку на релацији Јагодина-Параћин и због необавештавања о предметном кашњењу од стране запосленог службеника на железничкој станици:

Дирекција је донела Решење којим је наложила превознику да предузме одговарајуће мере како би путници били благовремено информисани о путовању у складу са чланом 95. Закона о железници. Поступајући по наведеном Решењу превозник је обавестио Дирекцију да је и у овом случају разлог кашњења као и у претходном био сезонски воз Београд-Солун-Београд, за који је донета одлука да се укине и тиме ће се успоставити редовитост возова у поласку на овој релацији. У преосталом делу притужбе путника који се односи на непрофесионално

понашање запосленог службеника превозник је обавестио Дирекцију да је спроведен иследни поступак и да је запосленом изречена мера упозорења на правилан рад.

5. Међународна сарадња

Дирекција је, у складу са установљеном праксом реализације међународне сарадње са Међувладином организацијом за међународне железничке превозе (ОТИФ), као и одговарајућим државним органима из железничког сектора у региону, заједно са Министарством саобраћаја, Министарством спољних послова и Министарством за европске интеграције, била носилац целокупне стручне сарадње са овом кључном међувладином организацијом, што подразумева учешће у изради свих делова основне конвенције из међународног железничког саобраћаја, Конвенције СОТИФ, учествовање у раду свих стручних органа ОТИФ-а и извршењу наведене Конвенције, као што је вођење Националног регистра возила и сертификација лица задужених за одржавање возила (ЕСМ).

Поред наведеног, а у складу са одлуком Генералне скупштине ОТИФ-а одржане у септембру 2015, Република Србија је и у 2018. години наставила са председавањем Управним одбором ове организације (мандатни период од 2015 - 2018. године). Представник Дирекције, као члан Управног одбора ОТИФ-а, претходно је одређен Закључком Владе да заједно са саветником ресорног министарства спроводи ову одлуку. Учешћем на 13. Генералној скупштини ОТИФ-а одржаној у Берну од 25. до 26. септембра 2018. године Република Србија завршила је свој трогодишњи мандат председавања Управним одбором који је трајао од 2015. до 2018. године. Управни одбор је на 13. Генералној скупштини изабрао Пољску да председава Одбором у периоду од 1. октобра 2018. до 30. септембра 2021. Међу државама чланицама ОТИФ-а именовано је 16 нових чланова Одбора, као и 16 заменика чланова. Република Србија је за период од 1. октобра до 30. септембра 2021. именована за заменика члана те ће током овог периода по потреби замењивати представнике Турске.

Представници Дирекције учествовали су на Network састанку IRG-Rail одржаном 22. октобра 2018. године у Риму и на Пленарној скупштини IRG-Rail одржаној у Торину 15. и 16. новембра 2018. године.

IRG-Rail (Independent Regulators' Group Rail) је основан Меморандумом о разумевању потписаним 9. јуна 2011. године у Хагу, који поставља оквир за неформалну сарадњу независних регулаторних тела за железницу у циљу размене искустава и мишљења по кључним питањима која се односе на регулисање и развој конкуренције на европском железничком тржишту. Пленарном скупштином IRG-Rail руководи председавајући и ко-председавајући, који се бирају из реда чланова на годину дана. Функцију Секретаријата у вези са одржавањем Пленарне скупштине врши члан који обезбеђује председавајућег. У 2018. години председавао је руководиоца Италијанског регулаторног тела. Дирекција је члан IRG-Rail од 2016. године.

Дирекција за железнице је заједно са Железничком агенцијом Европске уније, у оквиру IPA (ERA IPA II 2018-2019) и EUMedRail¹ пројекта, и ОТИФ-ом организовала дводневни састанак који је одржан 6. и 7. фебруара 2018. године у Београду. Главне теме овог састанка високог нивоа, који је отворила проф. Др Зорана Михајловић, потпредседница Владе и министарка грађевинарства, саобраћаја и инфраструктуре, биле су међународни железнички прописи, прекогранични железнички саобраћај, безбедност на железници и даља сарадња. Стручњаци из Европске комисије и ОТИФ-а, корисници IPA пројекта и представници пројекта EUMedRail, као и представници Делегације Европске уније у Србији, окупили су се на састанку одржаном у Дому народне скупштине Републике Србије. Другог дана делегације су учествовале у дискусији о развоју ОТИФ-ових техниких спецификација за инфраструктуру и допринеле утврђивању специфичних потреба држава чланица. Скуп је затворен прегледом тренутне ситуације у Европској унији везане за имплементацију ОТИФ-ових прописа о транспорту опасне робе и дискусијом са представницима српских железничких институција.

Дирекција је у 2018. години наставила сарадњу са Железничком агенцијом Европске уније (ERA) и у оквиру IPA II пројекта (2018-2019) Агенције финансираног од стране Европске комисије, чији је циљ јачање институционалних и административних капацитета железничких институција, представници Дирекције учествовали су на следећим састанцима и радионицама:

1. Седма регионална радионица о ТСИ, 7-8 март 2018, Букурешт, Румунија
2. Европски самит о безбедности на железници, 11-12 април 2018, Дубровник, Хрватска
3. TENT-Т дани 2018, 25-27 април, Љубљана, Словенија
4. 48. пленарни састанак мреже националних тела за безбедност (NSA) и 37. пленарни састанак мреже националних тела за истраге (NIB),
5. IPA регионална радионица „Нови изазови за железничке институције Западног Балкана“ и 6. регионална ERA радионица о развоју безбедности и интероперабилности на железници, 16-17 октобар 2018, Будимпешта, Мађарска.

ERA је у оквиру горе наведеног IPA II пројекта (2018-2019) наставила са организовањем „in house“ тренинга за представнике железничких институција корисника IPA пројекта. У току 2018. године кроз овај програм прошао је представник Дирекције за железнице који је боравио у седишту Агенције у Валансјену, Француска, од 17. септембра до 14. децембра 2018. године. Током свог студијског боравка представник Дирекције радио је у одељењу за међународну сарадњу под руководством господина Питера Мима. Представник Дирекције је активно учествовао у активностима овог одељења и упознао се са осталим активностима и циљевима ове институције. Представник Дирекције је на крају свог студијског боравка израдио Годишњи извештај о активностима у оквиру IPA пројекта за 2018. годину и Акциони план за 2019. годину.

6. Закључак

Пакет железничких прописа (Закон о железници, Закон о безбедности у железничком саобраћају и Закон о интероперабилности железничког система) који је донела Народна скупштина Републике Србије на седници одржаној 25. маја 2018. године представља значајан корак у даљем отклањању препрека за несметано функционисање националног тржишта

---

¹ Пројекат EUMedRail, финансиран од стране DG NEAR на период од 2017. до 2020. године за пружање техничке помоћи железничком сектору суседних земаља: Алжир, Египат, Израел, Јордан, Либан, Либија, Мароко, Палестина и Тунис.

железничких услуга и стварања услова за сукцесивно отварање тржишта на регионалном нивоу, а потом и укључивање у јединствени Европски железнички простор, односно пуну имплементацију Уговора о оснивању Транспортне заједнице.

Проширење надлежности Дирекције, посебно када се ради о приступу услужним објектима (теретни терминали, ранжирне станице, објекти лука на унутрашњим водама повезани са железничким активностима и др.) и услугама у вези са железничким превозом из члана 15. Закона о железници, омогућује ефикасније регулисање железничког тржишта које се континуирано шири почев од 2016. године, а истовремено представља и озбиљан изазов за Дирекцију и захтева додатно јачање административних капацитета.

Национално железничко тржиште отворено је 2016. године, када је, поред два историјска превозника, „Србија Карго“ а.д. и „Србија Воз“ а.д, први пут омогућен приступ железничкој инфраструктури једном новом превознику, у 2017. години још два нова превозника су закључила уговоре о коришћењу железничке инфраструктуре, да би у 2018. години укупно седам железничких превозника превозило на мрежи.

Сагледавајући активности у железничком сектору у извештајном периоду, може се закључити да је остварен значајан напредак, како са аспекта прописа којима се уређује железница, тако и у функционисању железничког тржишта, а све са циљем пружања квалитетније железничке услуге.

В. д. директора

Лазар Мосуровић

I – 02 Број: 340-859/2019

У Београду, 27. јуни 2019. године